

dertil. Der var jo desuden et Moment den Gang, som gjorde, at den var noget mere tiltalende for os. Man saa det som en Vej, der kunde holde de Venstregrupper sammen, som havde arbejdet sammen og helst skulde arbejde sammen i Fremtiden. Men jeg føjede en Ting til, og det var den, at Betingelsen for, at det kunde ske, var, at man enedes derom fra alle Sider. Det har man jo slet ikke gjort; allerede straks, da Tanken kom frem, tog man Afstand fra den fra mange Sider; jeg mindes heller ikke, den fik Tilslutning fra Socialdemokraternes Side den Gang, heller ikke fra de Radikales, skønt de i alt Fald udtalte saadant noget som, at skulde vi have Folkeafstemning, skulde det omfatte det hele. Men ved Valgene gik det jo hele denne Sag skævt. Jeg mindes ikke, at man nogetsteds gav denne Tanke Tilslutning. Det eneste Sted, hvor der i Virkeligheden var Lejlighed for de Herrer, for de Radikale og Socialdemokraterne, til at vise i Gerningen, at saadan ønskede de det, var nede i Fakse. Der stod en Mand netop paa det Standpunkt, at han vilde have denne Sag afgjort ved Folkeafstemning, men hverken de Radikale eller Socialdemokraterne stemte paa den Mand. Naar det derfor kommer frem nu, har det vel et andet Ærinde, saa er det vel for at gøre endnu et Forsøg af dem, jeg nævnede forgangen, paa at lægge Sten i Vejen for Sagen, om det endnu ved dette Middel skulde være muligt at standse den, saa at de kunde have den at agitere paa fremdeles. Jeg ser det i den Belysning. Var det noget andet, var det Alvor i Vinter fra deres Side, saa vilde de vel have valgt en Mand et eller andet Sted i Landet paa det Standpunkt, og specielt i den Kreds, jeg nævnede, vilde der jo have været Lejlighed til at vise, hvad de førte i deres Skjold paa dette Omraade. Men det gjorde de slet ikke. De stemte paa hver sin Kandidat og lod ham, jeg før nævnede, i Stikken.

For øvrigt vil jeg sige om Folkeafstemningen dette: at jeg kunde godt tænke mig det Moment gennemført, navnlig i et Land med et Etkammersystem; det kan godt være, at det dér vilde være heldigt at have det. Men neppe paa den Maade, at man skulde have saa indviklede Forslag som disse lagte ud til direkte Afgørelse af Vælgerne. Jeg tror ikke, det vilde være heldigt. Jeg tror, at man derigennem snarere vilde risikere at faa Afgørelser, som Landet var alt andet end tjent med. Naar man har en fyldig Repræsentation

som den, vi nu have, hvilende paa almindelig Valgret, saa tror jeg, at Landet er bedre stillet med at lade den afgøre de store Sager saavel som de smaa Sager, og specielt synes det mig, at den Sag, vi her forhandle om, har været behandlet saadan, at det i enhver Henseende kan forsvares. Vælgerne have haft Lejlighed til at tage direkte Stilling til denne Sag. Dette forudsættes ikke en Gang i Grundloven, man har alligevel givet dem Lejlighed dertil, netop af Hensyn til den store Betydning, Sagen har.

For øvrigt var det ærede Medlem fra Langeland (P. Munch) jo ret langt ude, ikke alene med Hensyn til sine Udtalelser om Tjenestetidens Nedsættelse, men ogsaa paa andre Omraader. Hans Sammenligning med Provisoriet i Firserne er jo dragen frem af den højtærede Forsvarsminister. Jeg spurgte mig selv i Gaar, da jeg hørte den: Har den Mand virkelig over tænkt, hvad han her siger, har han over tænkt, hvad det er at drage en Sammenligning mellem en aldeles lovlig Foranstaltning, Resultatet af en aldeles lovlig, grundlovmæssig Fremgangsmaade, og saa det, som skete i Firserne. Har man Lov til at fremstille en Sag saadan, har man overhovedet Lov til at stille en Sag i den Grad paa Hovedet, naar man som han samtidig appellerer til en bedre politisk Moral? For det var jo det, han gjorde. Det forekommer mig, at det ærede Medlem fra Rudkøbing og alle de andre, som kom saa langt ud i deres Argumentation, i de Midler, de bruge, skulde være de sidste til at tale om, at Tilliden til Folkerepræsentanterne er synkende, er vigende, at den offentlige Moral lider. Ville de reformere, skulle de helst begynde hos sig selv. Have de virkelig Brug for daarlige Midler, maa det være en daarlig Sag, de kæmpe for, ellers maatte vel Sandheden, Forholdene, fremstillede som de i Virkeligheden ere, være dem tilstrækkeligt til at naa deres Maal. Kunne de ikke indse det, ville de ikke tage Konsekvenserne deraf, skulle de sidst tale om, at den offentlige Moral trænger til at reformeres.

Ellinger: Efter de Udtalelser, som ere fremsatte af min ærede Kollega, det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff), kan jeg fatte mig ret kort, idet jeg forøvrigt slutter mig til de Udtalelser, han fremsatte, selvfølgelig dog ikke til dem, som blev paatalte af Formanden. Ved Forhandlingernes Begyndelse udtalte den højtærede Konseils-